

کارگاه برنامه‌ریزی روستایی

(رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی)

دکتر گیتی صلاحی اصفهانی دکتر ریحانه سادات سلطانی مقدس

سرشناسه	: صلاحی اصفهانی، گیتی، ۱۳۳۷-
عنوان و نام پدید آور	: کارگاه برنامه ریزی روستایی (رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی)/ گیتی صلاحی اصفهانی، ریخانه سادات سلطانی مقدس.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: چهارده، ۱۸۰ ص.
فروست	: دانشگاه پیام نور؛ ۲۳۳۷. گروه جغرافیا؛ ۱/۱۲۰
شابک	: 978 - 964 - 14 - 0384 - 5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۷۵] - ۱۸۰.
موضوع	: عمران روستایی - ایران - برنامه ریزی - آموزش برنامه ای
موضوع	: Rural development - Planning - Iran - Programmed instruction
موضوع	: عمران روستایی - ایران - برنامه ریزی - راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: Rural development - Iran - Planning - Study and teaching (Higher)
موضوع	: عمران روستایی - ایران - طرح ها - آموزش برنامه ای
موضوع	: Rural development projects - Iran - Programmed instruction
موضوع	: عمران روستایی - ایران - طرح ها - راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: Rural development projects - Iran - Study and teaching (Higher)
شناسه ۹۱	: سلطانی مقدس، ریخانه سادات، ۱۳۵۳-
شناسه افزوده	: دانشگاه پیام نور
شناسه افزوده	: Payam Noor University
رده بندی کنگره	: ۱۱۰ ص/ع/ HN۴۹
رده بندی دیویی	: ۳۰۷/۱۱ ۲۰۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۶۱

کارگاه برنامه ریزی روستایی

مؤلفان: دکتر گیتی صلاحی اصفهانی - دکتر ریخانه سادات سلطانی مقدس

ویراستار علمی: دکتر رامین غفاری

تهیه و تولید: دفتر تدوین و تولید کتب و محتوای آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و توزیع دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۴۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول مهر ۱۳۹۶

شابک: ۵ - ۳۸۴ - ۱۴ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 14 - 0384 - 5

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به دانشگاه پیام نور است. تولید، کپی یا خلاصه برداری، نشر و ترجمه، چاپ، توزیع گسترده، تهیه CD و - این اثر یا بخشی از آن از متن، طرح پشت و روی جلد و - بدون اخذ مجوز کتبی از معاونت فناوری و پژوهش دانشگاه خلاف مقررات و تعرض به حقوق مادی و معنوی دانشگاه است. متخلفین وفق قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان و هنرمندان دارای مسئولیت حقوقی و کیفری بوده و تحت پیگرد قرار می گیرند.)

قیمت: ۹۵۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	یازده
راهنمای مطالعه کتاب.....	سیزده
فصل اول. مروری بر مفهوم و قلمرو برنامه‌ریزی روستایی - عشایری.....	۱
هدف کلی.....	۱
هدف‌های یادگیری.....	۱
مقدمه.....	۱
۱-۱ تعاریف و مفاهیم.....	۲
۱-۱-۱ روستا.....	۲
۱-۱-۲ عشایر.....	۳
۱-۱-۳ برنامه.....	۴
۱-۱-۴ برنامه‌ریزی.....	۵
۱-۱-۵ برنامه‌ریزی روستایی.....	۷
۱-۱-۶ برنامه‌ریزی توسعه روستایی.....	۹
۲-۱ هدف‌های برنامه‌ریزی.....	۱۰
۳-۱ روند برنامه‌ریزی روستایی.....	۱۱
۴-۱ فرایند برنامه‌ریزی.....	۱۴
۵-۱ ابعاد برنامه‌ریزی.....	۱۶
۶-۱ فرایند برنامه‌ریزی روستایی.....	۱۷
۷-۱ انواع برنامه‌های توسعه روستایی.....	۱۸
۸-۱ سطوح برنامه‌ریزی.....	۲۲
۹-۱ روابط بین سطوح برنامه‌ریزی.....	۲۴
۱۰-۱ مفاهیم برنامه‌ریزی عشایری.....	۲۵

۲۷	۱۱-۱ برنامه‌ریزی عشایری
۲۸	خلاصه فصل اول
۲۹	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل اول
۳۱	فصل دوم. اهمیت و جایگاه کارگاه برنامه‌ریزی روستایی - عشایری
۳۱	هدف کلی
۳۱	هدف‌های یادگیری
۳۱	مقدمه
۳۲	۱-۲ اهمیت کارگاه برنامه‌ریزی در توسعه روستایی
۳۲	۲-۲ ورت کارگاه برنامه‌ریزی روستایی
۳۴	۲-۲ جمعیت روستایی کشور
۳۶	۲-۱-۲ سطح زیرکشت کشاورزی
۳۶	۲-۲-۱۳ پست و راه‌های کوچک
۳۸	۲-۲-۴ نگان‌های شهرها
۳۹	۲-۲-۵ مکان یاد و ستاره‌ها
۳۹	۲-۲-۶ عدالت اجتماعی
۴۰	۲-۲-۷ جایگاه کشاورزی
۴۰	۲-۲-۸ اهمیت پایداری سکونت‌گاه‌های روستایی
۴۱	۲-۲-۹ گسترش گردشگری روستایی
۴۳	۲-۲-۱۰ سرمایه‌های روستایی و توسعه پایدار
۴۳	۲-۲-۱۱ سرمایه اجتماعی
۴۴	۲-۲-۱۲ رویکرد توسعه روستایی
۴۵	۲-۲-۱۳ توسعه پایدار روستایی
۴۹	۳-۲ راهبردهای برنامه‌ریزی عشایری
۵۰	۳-۲-۱ سامان‌دهی عشایر کوچنده
۵۱	۳-۲-۲ ایجاد اشتغال پایدار
۵۱	۳-۲-۳ ارتقاء کیفیت زندگی
۵۲	۴-۲ اسکان عشایر و سیاست‌ها و برنامه‌های پس از انقلاب اسلامی
۵۵	۵-۲ جایگاه برنامه‌ریزی عشایری در برنامه‌های کلان
۶۱	خلاصه فصل دوم
۶۱	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل دوم
۶۳	فصل سوم. روش تحقیق در روستا و اصول کار در مطالعات روستایی - عشایری
۶۳	هدف کلی
۶۳	هدف‌های یادگیری
۶۳	مقدمه

۶۴	۱-۳ ویژگی‌های تحقیق علمی.....
۶۴	۱-۱-۳ افزایشی بودن.....
۶۵	۲-۱-۳ تجربی بودن.....
۶۵	۳-۱-۳ نظم داشتن.....
۶۵	۴-۱-۳ تعمیم پذیری.....
۶۵	۵-۱-۳ تخصص طلبی.....
۶۶	۶-۱-۳ دقت و صحت در مشاهده و توصیف.....
۶۶	۷-۱-۳ منطقی و عینی بودن.....
۶۶	۸-۱-۳ صبر طلبی.....
۶۶	۹-۱-۳ دقت طلبی.....
۶۶	۱۰-۱-۳ دقت طلبی در تحقق.....
۶۷	۲-۳ انواع تحقیق در روش.....
۶۷	۱-۲-۳ براساس هدف.....
۶۷	۲-۲-۳ براساس نحوه گردآوری اطلاعات.....
۶۸	۳-۲-۳ روش‌های تحقیق بر مبنای ماهیت مسائل جغرافیایی.....
۶۹	۳-۳ تحقیق در برنامه‌ریزی روستایی - سایر.....
۷۰	۴-۳ تدوین مدل مفهومی.....
۷۰	۱-۴-۳ فرایند تحقیق.....
۷۲	۵-۳ اصول کار در مطالعات روستایی - عشایری.....
۷۲	۱-۵-۳ مشخص کردن زمینه موضوع.....
۷۲	۲-۵-۳ محدود کردن موضوع.....
۷۳	۳-۵-۳ انتخاب عنوان.....
۷۵	۴-۵-۳ مبانی و چارچوب نظری.....
۷۶	۵-۵-۳ مشخص کردن محدوده تحقیق.....
۷۸	۶-۵-۳ تدوین فرضیه‌های تحقیق.....
۷۸	۷-۵-۳ انتخاب روش تحقیق.....
۷۹	۸-۵-۳ روش‌های جمع‌آوری داده‌ها.....
۷۹	۹-۵-۳ روش‌های گردآوری اطلاعات.....
۸۱	۱-۶-۳ روش‌های کتابخانه‌ای یا اسنادی.....
۸۳	۲-۶-۳ روش‌های میدانی.....
۸۳	۳-۶-۳ روش‌های ترکیبی.....
۸۵	۷-۳ ابزار اندازه‌گیری در تحقیق.....
۸۵	۱-۷-۳ مصاحبه.....
۸۶	۲-۷-۳ پرسش‌نامه.....
۸۹	۸-۳ تعیین حجم نمونه.....
۹۲	۹-۳ انواع نمونه‌گیری.....

۹۳	۱۰-۳ مرحله نهایی
۹۴	خلاصه فصل سوم
۹۵	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل سوم
۹۷	فصل چهارم. تحلیل اطلاعات و تهیه نقشه در برنامه‌ریزی روستایی - عشایری
۹۷	هدف کلی
۹۷	هدف‌های یادگیری
۹۷	مقدمه
۹۸	۱-۴ پردازش نتایج پرسش‌نامه به صورت دستی
۹۸	۲-۴ کد رد رایانه در جغرافیا
۱۰۰	۲-۲ استفاده از نرم‌افزار
۱۰۰	۲-۱-۴ پردازش نتایج به شیوه رایانه‌ای
۱۰۱	۳-۴ تجزیه و تحلیل داده‌ها در نرم‌افزارهای آماری
۱۰۱	۱-۳-۴ حزیه تحلیل با استفاده از آمار توصیفی
۱۰۲	۲-۳-۴ تجزیه و تحلیل با استفاده از آمار استنباطی
۱۰۳	۴-۴ استفاده از نرم‌افزارهای آماری در برنامه‌ریزی روستایی - عشایری
۱۰۳	۱-۴-۴ نمونه آزمون‌های عملی در نرم‌افزار SPSS
۱۰۷	۵-۴ ترسیم نقشه‌ها و نمودارها در رایانه
۱۰۸	۱-۵-۴ نقشه‌ها
۱۱۰	۶-۴ کاربرد نقشه‌های موضوعی در برنامه‌ریزی روستایی - عشایری
۱۱۰	۱-۶-۴ کاربرد نقشه‌های موضوعی در عمران روستایی
۱۱۱	۲-۶-۴ کاربرد نقشه‌های موضوعی در عمران روستایی - عشایری
۱۱۱	خلاصه فصل چهارم
۱۱۲	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل چهارم
	فصل پنجم. کاربرد نقشه و تهیه و تفسیر نقشه‌های وضع موجود و مطالعات روستایی -
۱۱۵	عشایری
۱۱۵	هدف کلی
۱۱۵	هدف‌های یادگیری
۱۱۶	مقدمه
۱۱۶	۱-۵ تهیه و تفسیر نقشه‌های مطالعات روستایی
۱۱۶	۱-۱-۵ نقشه موقعیت جغرافیایی روستا
۱۱۷	۲-۱-۵ نقشه ویژگی‌های زیست محیطی روستا
۱۱۹	۳-۱-۵ نقشه منابع آب روستایی
۱۲۱	۴-۱-۵ نقشه جمع‌آوری آب‌های سطحی

۱۲۲	۵-۱-۵ نقشه ویژگی های جمعیتی روستا
۱۲۶	۶-۱-۵ بررسی ویژگی های اجتماعی روستایی
۱۲۶	۷-۱-۵ ویژگی های اقتصادی روستا
۱۲۷	۸-۱-۵ شناخت عوامل مؤثر در شکل گیری و استقرار روستا
۱۲۸	۹-۱-۵ نقشه مراحل توسعه کالبدی روستا
۱۲۹	۱۰-۱-۵ نقشه شناخت کیفیت ابنیه روستایی
۱۳۱	۱۱-۱-۵ تعیین تعداد واحدها و ابعاد قطعات مسکونی
۱۳۱	۱۲-۱-۵ نقشه بناها و بافت های با ارزش احتمالی روستا
۱۳۲	۱۳-۱-۵ نقشه معابر روستایی
۱۳۵	۱۴-۱-۵ نقشه شبکه بندی معابر
۱۳۷	۱۵-۱-۵ نقشه تعیین محدوده محلات و مراکز آنها
۱۳۷	۱۶-۱-۵ نقشه کاربری اراضی موجود روستایی
۱۴۱	۱۷-۱-۵ نقشه زون بندی روستا
۱۴۳	۲-۵ نقشه وضع موجود خدمات شهری
۱۴۵	۳-۵ مطالعات وضع موجود خدمات
۱۴۷	۴-۵ نقشه های پیشنهادی روستایی
۱۴۷	۱-۴-۵ نقشه پیشنهادی معابر روستایی
۱۴۹	۲-۴-۵ نقشه کاربری های پیشنهادی روستایی
۱۵۱	۵-۵ نقشه تعیین سمت توسعه
۱۵۱	۶-۵ نقشه پیشنهادی عشایری
۱۵۲	۱-۶-۵ احیاء ایل راه های عشایری
۱۵۳	۲-۶-۵ ایجاد کانون های عشایری
۱۵۳	۳-۶-۵ ساخت استراحتگاه عشایری
۱۵۴	خلاصه فصل پنجم
۱۵۴	خودآزمایی چهارگزینه ای فصل پنجم
۱۵۷	فصل ششم. پروژه های کارگاه برنامه ریزی روستایی - عشایری
۱۵۷	هدف کلی
۱۵۷	هدف های یادگیری
۱۵۷	مقدمه
۱۵۸	۱-۶ تبدیل نتایج تحقیق به اثر تحقیقی یا پروژه
۱۵۸	۲-۶ تعریف پروژه
۱۵۹	۱-۲-۶ مراحل انجام یک پروژه
۱۶۰	۲-۲-۶ طرح و برنامه ریزی
۱۶۶	۳-۶ تفاوت پروژه و طرح
۱۶۷	۴-۶ پروژه تأثیرات کارآفرینی در نواحی روستایی

۱۶۹	۵-۶ پروژه ارزیابی طرح هادی روستایی
۱۷۱	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل ششم
۱۷۳	پاسخنامه خودآزمایی‌های چهارگزینه‌ای
۱۷۵	منابع و مآخذ

www.ketab.ir

پیشگفتار

سپاس یزدان بی‌همتا را که نگارش کتاب کارگاه برنامه‌ریزی روستایی به انجام رسید و اینک به دانشجویان رشته جغرافیا عرض می‌شود. یکی از علومی که برای شناخت جهان هستی به ما کمک می‌کند، جغرافیاست و موضوع علم جغرافیا ماحصل روابط بین انسان و محیط است. جغرافیا نیز کلتی جامع‌نگر و فلسفی دارد و فلسفه نهایی آن همان شناخت حق تعالی است. این کتاب با عنوان کارگاه برنامه‌ریزی روستایی، طور ساده به برخی از روش‌ها و شیوه‌های کارگاهی در تحقیق و تحلیل مطالعات روستایی و عشایری اشاره می‌کند و از درس‌های رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی و رشته‌های نزدیک آن نوشته شده است. به‌طوری‌که رویکردهای مکانی- فضایی پایه تمام مطالعات میدانی است و اندک‌اندک، زمین را آزمایشگاه جغرافیا دانسته‌اند که نظریات مطرح‌شده آزمون‌پذیر است و یافته‌های محققان عینی ارائه می‌شود. بنابراین تمرینات عملی کتاب راهنمای دانشجویان در به‌کارگیری نظریه‌ها و رویکردهای روستایی در قالب روش‌های عملی- میدانی است که انتظار می‌رود دانشجویان با دستیابی به مهارت‌های لازم بتوانند با کارهای عملی در حوزه برنامه‌ریزی روستایی آشنا شوند و تمرینات مفیدی انجام دهند. در پایان لازم می‌دانیم از تمام کسانی که در تدوین این کتاب ما را یاری کردند، تشکر کنیم. همچنین از صاحب‌نظرانی که با انتقادات سازنده و ارزنده خود ما را راهنمایی خواهند کرد، سپاسگزاریم.

گیتی صلاحی اصفهانی

ریحانه سادات سلطانی مقدس